

PATVIRTINTA

Lietuvos statistikos departamento

generalinio direktoriaus

2011 m. sausio 12 d. įsakymu Nr. DĮ-11

LIETUVOS RESPUBLIKOS 2011 METŲ VISUOTINIO GYVENTOJŲ IR BŪSTŲ SURAŠYMO EIGOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos Respublikos 2011 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo eigos apraše (toliau – aprašas) aprašomas Lietuvos Respublikos 2011 metų visuotinis gyventojų ir būstų surašymas (toliau – surašymas), nurodomas jo tikslas, reglamentuojantys teisės aktai, pagrindinės vartojamos sąvokos, klasifikatoriai, surašymo atlikimo, statistinių duomenų surinkimo ir apdorojimo bei rezultatų pateikimo vartotojams būdai.

2. Paskutinis surašymas vyko 2001 m. Nuo to laiko pasikeitė gyventojų skaičius, jų pasiskirstymas gyvenamosiose vietovėse ir administraciniuose teritoriniuose vienetuose, gyventojų apsirūpinimas būstu bei jo kokybė ir kitos gyventojų demografinės, socialinės ir ekonominės charakteristikos. Visus šiuos pokyčius tiksliausiai užfiksuoti galima atlikus surašymą.

3. Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktai įpareigoja visas ES valstybes atlikti surašymus kas 10 metų, kiekvieno dešimtmečio pirmaisiais metais. ES valstybėse artimiausias surašymas turi būti atliktas 2011 m. ES teisės aktais yra nustatyta, kokius statistinius duomenis visos ES valstybės privalo surinkti surašymo metu bei kaip ir kada turi pateikti juos Europos Sąjungos statistikos tarnybai (toliau – Eurostatas). Surašymai ES valstybėse atliekami siekiant turėti palyginamą tarp valstybių statistinę informaciją, leidžiančią ją analizuoti ES lygiu ir įvertinti ES valstybių plėtros politiką.

4. Lietuvos Respublikoje surašymas atliekamas 2011 metų kovo–gegužės mėn. dviem etapais: elektroninis surašymas vyks kovo 1–14 d., gyventojų apklausa – balandžio 5–gegužės 9 d.

II. TIKSLAS

5. Surašymo tikslas – nustatyti Lietuvos Respublikos gyventojų skaičių ir jų pasiskirstymą administraciniuose teritoriniuose vienetuose (apskirtyse ir savivaldybėse), seniūnijose, gyvenamosiose vietovėse, miestų dalyse ir kitose mažose teritorijose, gyventojų demografinę, socialinę ir ekonominę sudėtį, gauti duomenis apie gyventojų apsirūpinimą būstais ir būstų kokybę, turėti su ankstesniais surašymais ir tarp valstybių palyginamą statistinę informaciją.

6. Pagrindiniai statistinės informacijos vartotojai yra valstybės ir savivaldybių institucijos, žiniasklaida, verslo ir mokslo atstovai, Europos ir tarptautinės institucijos, studentai, mokiniai ir kiti.

III. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

7. Apraše vartojamos pagrindinės surašymo sąvokos:

Administraciniai duomenys – duomenys valstybės ir žinybiniuose registruose, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių ir Lietuvos banko informacinėse sistemose, duomenų

bazėse bei sukauptuose dokumentuose, skirti viešajam administravimui, priežiūrai ir (arba) valdymui.

Nuolatinis gyventojas – Lietuvos Respublikos pilietis, nuolat gyvenantis Lietuvos teritorijoje arba esantis užsienyje iki vienerių metų; užsienietis, gavęs nuolatinį leidimą gyventi, nuolat gyvenantis Lietuvos teritorijoje; užsienietis, gavęs laikiną leidimą gyventi vieneriems metams ar ilgesniam laikotarpiui.

Nuolatinė gyvenamoji vieta – vieta, kurioje asmuo paprastai gyvena, neįskaitant laikinųjų išvykimų poilsiauti, atostogauti, lankyti draugus ir gimines, verslo reikalais, gydytis.

Namų ūkis – atskirai gyvenantis vienas asmuo arba grupė viename būste gyvenančių asmenų, kurie dalijasi išlaidas ir bendrai apsirūpina gyventi būtinomis priemonėmis.

Būstas – vieno buto namas, butas gyvenamajame name ar negyvenamajame pastate, atskiras (-i) kambarys (-iai) su bendrojo naudojimo patalpomis ar patalpa, kuri neskirta žmogui gyventi, tačiau surašymo momentu buvo nors vieno asmens nuolatinė gyvenamoji vieta. Būstas turi turėti atskirą įėjimą iš lauko arba pastato bendrosios erdvės (laiptinės, koridoriaus) ar kitos bendrojo naudojimo patalpos.

Surašinėtojas – surašymo darbuotojas, atliekantis gyventojų apklausą jam priskirtoje surašymo apylinkėje.

Surašymo apylinkė – atsižvelgiant į gyventojų skaičių ir plotą nustatyta vientisa šalies teritorija, priskirta vienam surašinėtojui gyventojų apklausai atlikti.

Apskaitos momentas – laikas (2011 m. kovo 1 d. 00 val.), pagal kurį fiksuojami surašymo duomenys.

Visuotinis gyventojų ir būstų surašymas – valstybės mastu atliekamas statistinis tyrimas, kuriuo siekiama surinkti išsamius statistinius duomenis apie visus nuolatinius šalies gyventojus ir gyvenamuosius būstus.

IV. TEISINIS PAGRINDAS

8. Surašymą reglamentuoja šie teisės aktai:

8.1. 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 763/2008 dėl gyventojų ir būstų surašymų (OL 2008 L 218, p. 14) (toliau – reglamentas).

8.2. Lietuvos Respublikos statistikos įstatymas (Žin., 1993, Nr. 54-1048; 1999, Nr. 114-3299; 2010, Nr. 53-2596).

8.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. sausio 20 d. nutarimas Nr. 80 „Dėl Lietuvos Respublikos 2011 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo“ (Žin., 2010, Nr. 11-535).

V. TAIKOMI KLASIFIKATORIAI

9. Surašymo duomenims apdoroti naudojami:

9.1. Pagrindiniai klasifikatoriai:

9.1.1. Pasaulio šalių ir teritorijų klasifikatorius (šalių kodavimas), paskelbtas Statistikos departamento interneto svetainėje www.stat.gov.lt → Intrastatas → Klasifikatoriai → Pasaulio šalys ir teritorijos.

9.1.2. Kalbų klasifikatorius, parengtas pagal *International Standard ISO 6396, Codes for the representation of names of languages, 1988*.

9.1.3. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius (EVRK 2 red.), patvirtintas Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 (Žin., 2007, Nr. 119-4877). Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius

(EVRK 2 red.) paskelbtas Statistikos departamento interneto svetainėje www.stat.gov.lt → Klasifikatoriai → EVRK.

9.1.4. Lietuvos Respublikos profesijų klasifikatorius, patvirtintas 2010 m. rugsėjo 30 d. Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. V(5)-167 „Dėl Lietuvos Respublikos profesijų klasifikatoriaus atnaujintos šešiaženklės struktūros pagal ISCO-08 patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 117-5989).

9.1.5. Lietuvos Respublikos adresų registro, įsteigto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. 715 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų, gyvenamųjų vietovių ir gatvių valstybės registro reorganizavimo ir Lietuvos Respublikos adresų registro įsteigimo“ (Žin., 2004, Nr. 93-3415; 2007, Nr. 105-4311) klasifikatoriai (administracinių vienetų, seniūnijų, gyvenamųjų vietovių, gatvių).

9.1.6. Išsilavinimo klasifikatorius, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. V-988 (Žin., 2010, Nr. 79-4129). Išsilavinimo klasifikatorius paskelbtas Statistikos departamento interneto svetainėje www.stat.gov.lt → Klasifikatoriai → Išsilavinimo klasifikatorius.

9.1.7. Tarptautinis standartizuotas švietimo klasifikatorius, paskelbtas Statistikos departamento interneto svetainėje www.stat.gov.lt → Klasifikatoriai → Tarptautinis standartizuotas švietimo klasifikatorius.

9.1.8. Lietuvos Respublikos gyventojų registro tautybių klasifikatorius (Lietuvos Respublikos gyventojų registro nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. lapkričio 6 d. nutarimu Nr. 1346 „Dėl Lietuvos gyventojų registro nuostatų patvirtinimo“ (Žin., Nr. 96-3034; 2007, Nr. 40-1486; 2010, Nr. 21-990).

9.2. Papildomi žinytai ir žodynai:

9.2.1. Žinytas religinėms bendruomenėms koduoti (parengė Statistikos departamento Gyventojų surašymų ir apklausų organizavimo skyriaus specialistai, bendradarbiaudami su Teisingumo ministerijos Juridinių asmenų ir religijų reikalų skyriaus specialistais).

9.2.2. Profesijų žodynas (parengė Statistikos departamento Gyventojų surašymų ir apklausų organizavimo skyriaus specialistai).

VI. TIRIAMOSIOS VISUMOS (POPULIACIJOS) ELEMENTŲ APRĖPTIS, VERTINAMI PARAMETRAI

10. Tiriamosios populiacijos aprėptis – Lietuvos Respublikos nuolatiniai gyventojai ir gyvenamieji būstai. Surašymo tyrimo vienetai – Lietuvos Respublikos nuolatinis gyventojas, namų ūkis, būstas.

11. Geografinė aprėptis: Lietuvos Respublika.

12. Statistiniai rodikliai skaičiuojami valstybės mastu, pagal apskritis, savivaldybes, seniūnijas, gyvenamąsias vietas.

13. Pagrindiniai vertinami parametrai:

13.1. gyventojų skaičius (grupuojamas pagal lytį, amžių, santuokinę padėtį, gimimo valstybę, pilietybę, migracijos rodiklius, tautybę, gimtąją kalbą ir kalbų mokėjimą, savęs priskyrimą religinei bendruomenei, išsilavinimą, pragyvenimo šaltinius, užimtumą);

13.2. namų ūkių skaičius (grupuojamas pagal namų ūkio tipą, sudėtį, struktūrą, būsto valdos statusą);

13.3. būstų skaičius (grupuojamas pagal pastato pastatymo metus, būsto tipą, apgyvendinimą, nuosavybę, naudingąjį plotą, gyvenamųjų kambarių skaičių, patogumus, vandens tiekimą, nuotekų tvarkymą (kanalizaciją), pagrindinį šildymo būdą).

VII. TAIKOMI METODAI

14. Surašymui yra taikomas ištisinis statistinis stebėjimas.
15. Naudojami du surašymo duomenų rinkimo būdai: interneto naudojimas, pildant elektroninį surašymo lapą (CAWI metodas), ir gyventojų apklausa (PAPI metodas).
16. Vykdomas automatinis ir mišrus duomenų apdorojimas. Duomenys automatiškai apdorojami naudojant parengtus klasifikatorius ir taisykles. Mišriam duomenų apdorojimui parengta programinė įranga su patogia pasiūlos ir paieškos sistema. Mišraus duomenų apdorojimo metu neaiškius atvejus operatoriai gali palikti vyresniems operatoriams, šie – ekspertams.
17. Sutvarkyti duomenys saugomi daugiamatėse struktūrose. Sukurtas duomenų analizės modelis leidžia palyginti surašymo duomenis (2001 m. ir 2011 m. surašymo duomenys analizuojami pagal bendrąsias surašymo charakteristikas). Vartotojai gali nagrinėti duomenis, naudodami įvairius daugiamatčius duomenų bazės pjūvius, grupuoti juos pagal dominančias analizės sritis. Analitinėje posistemėje sukurtos pagrindinės duomenų ataskaitos (lentelės). Duomenų analizės modulis leidžia vartotojams savarankiškai kurti duomenų analizės užklausas iš vartotojams matomų analizės sričių. Sukurtas integracinis modulis, skirtas perduoti duomenis Eurostatui. Duomenų kubų perdavimas įgyvendinamas naudojant EUROSTAT SDMX duomenų kubų formatų rekomendacijas. Surašymo duomenų sklaida realizuota naudojant Oracle Business Intelligence Standard Edition One programinę įrangą.

VIII. STATISTINIŲ DUOMENŲ RINKIMAS IR APDOROJIMAS

18. Pasirengimas surašymo duomenų apdorojimui:
 - 18.1. Metaduomenų bazės sukūrimas. Į metaduomenų bazę įtraukti visi duomenų apdorojimui reikalingi klasifikatoriai, žodynai ir žinynai, surašymo apylinkės, vartotojai ir jų teisės, registrų išrašai, duomenų loginės kontrolės reikalavimų aprašymas ir pan.
 - 18.2. Ikisurašyminės duomenų bazės parengimas naudojant Lietuvos Respublikos gyventojų registro, Nekilnojamojo turto registro, Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos duomenų bazės administracinius duomenis, Statistinio ūkio subjektų registro duomenis.
19. Surašymo duomenų rinkimas. Surašymas atliekamas suteikiant galimybę kiekvienam gyventojui pačiam užpildyti elektroninį surašymo lapą ir teikti duomenis internetu. Gyventojus, nesusirašiusius elektroniniu būdu, surašo juos apklausdami surašinėtojai. Lietuvos Respublikos 2011 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo lapo, patvirtinto Statistikos departamento generalinio direktoriaus 2010 m. rugsėjo 29 d. įsakymu Nr. DĮ-183 (Žin., 2010, Nr. 117-5988) (toliau – surašymo lapas), forma skelbiama Statistikos departamento interneto svetainėje <http://www.stat.gov.lt>, elektroninė surašymo lapo forma – <https://esurasymas2011.stat.gov.lt>.
20. Duomenų apdorojimas:
 - 20.1. Surašymo lapų skenavimas ir simbolių atpažinimas.
 - 20.2. Identifikavimas (identifikuojami pastatai ir asmenys). Identifikuotiems įrašams taikoma pilna loginė kontrolė.
 - 20.3. Kodavimas (kodavimo užduotys yra kuriamos automatiškai, perkėlus duomenis į vidinį portalą. Vidinio portalo vartotojui, prisijungusiam atitinkamomis koduotojo teisėmis, yra priskiriama einamoji užduotis iš egzistuojančių užduočių sąrašo). Užkoduotiems surašymo duomenims taikoma loginė duomenų kontrolė, kurios metu yra sukuriamos koregavimo užduotys.
 - 20.4. Koregavimas. Koregavimo metu tvarkomos užduotys, sukurtos po kodavimo ir vykdoma pilna įrašų loginė kontrolė.
 - 20.5. Trūkstančių duomenų apie identifikuotus būstus ir asmenis automatinis užpildymas iš ikisurašyminės duomenų bazės.

20.6. Duomenų apie laikinai atvykusius asmenis tvarkymas (asmenys iš surašymo lapo, kuriame jie nurodyti kaip laikinai atvykę, yra perkeliama į nuolatinę gyvenamąją vietą).

20.7. Pasikartojančių duomenų apie būstus ir asmenis šalinimas (nustatant dublius tikrinami pasikartojantys būstai ir asmenys pagal identifikacinius pastato ID, asmens ID, taip pat asmens kodą. Aptikus tokius pasikartojimus, dubliai šalinami).

20.8. Praleistų (trūkstančių) reikšmių (pastato pastatymo metai, būsto naudingasis plotas, būsto gyvenamųjų kambarių skaičius, virtuvė, patogumai, vandens tiekimas, nuotekų tvarkymas (kanalizacija), pagrindinis būsto šildymo būdas, asmens lytis, gimimo data, gimimo vieta, ką asmuo baigė (išsilavinimas), pragyvenimo šaltiniai) įrašymas naudojant praleistų reikšmių įrašymo metodus.

21. Analitinės duomenų bazės sukūrimas:

21.1. Sutvarkytų 2001 m. surašymo duomenų įdėjimas į galutinę surašymo duomenų bazę.

21.2. Sutvarkytų 2011 m. surašymo duomenų perkėlimas į galutinę surašymo duomenų bazę.

21.3. Surašymo rezultatų pagrindinių lentelių formavimas.

21.4. Duomenų, perduodamų Eurostatui, parengimas.

22. Surašymo duomenų skelbimas.

23. Surašymo duomenų perdavimas Eurostatui.

24. Surašymo duomenų archyvavimas.

IX. STATISTINIŲ DUOMENŲ KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

25. Apdorojus duomenis, skaičiuojama suvestinė statistinė informacija, atliekama jos analizė.

26. Atliekama gautų rezultatų pokyčių analizė, nustatomos reikšmingų pokyčių priežastys. Suvestiniai statistiniai duomenys lyginami su 2001 m. visuotinio surašymo, Statistikos departamento atliekamų statistinių tyrimų (demografinės, gyvenimo lygio statistikos) ir administraciniais duomenimis. Esant reikšmingai neatitiktėms, tikrinami pirminiai statistiniai duomenys, ieškoma juos nulėmusių kintamųjų reikšmių.

27. Pasibaigus gyventojų apklausai, atliekamas posurašyminis tyrimas (esant pakankamam finansavimui). Apklausiama apie 1 proc. gyventojų. Remiantis tyrimo rezultatais, matematiniais metodais papildomai įvertinama surašymo kokybė.

X. STATISTINIŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMAS IR KITI TEORINIAI PAAIŠKINIMAI

28. Skaičiuojami suminiai ir santykiniai statistiniai rodikliai.

29. Surašymo programa parengta atsižvelgiant į reglamentą, Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos ir Europos Sąjungos statistikos tarnybos rekomendacijas dėl 2010 m. gyventojų ir būstų surašymų, nacionalinių vartotojų poreikius bei duomenų palyginamumą su 2001 m. surašymo duomenimis. Pagal surašymo programą parengtas surašymo lapas.

XI. NAUDOJAMOS KOMPIUTERIŲ PROGRAMOS

30. Surašymo duomenims apdoroti yra sukurta kompiuterinė sistema, kurios paskirtis yra naudojant integruotas informacinių ir ryšių technologijas (e. surašymą, skenavimą, automatinį duomenų kodavimą, administracinių duomenų bazių panaudojimą, šiuolaikinės duomenų analizės ir GIS technologijas) sudaryti sąlygas greitam ir kokybiškam surašymo darbų atlikimui, užtikrinti efektyvų ir patikimą surašymo duomenų surinkimą, apdorojimą ir analizę.

31. Kompiuterinę sistemą sudaro šios posistemės:
- 31.1. Išorinis portalas, skirtas elektroniniam surašymui vykdyti.
 - 31.2. Vidinis portalas, skirtas surašymo duomenims apdoroti ir surašymo eigai stebėti.
 - 31.3. Skenavimo ir atpažinimo posistemė, skirta duomenims iš surašymo lapų įvesti į surašymo duomenų bazę.
 - 31.4. Vaizdų archyvavimo posistemė, skirta sugeneruotiems elektroninio surašymo ir nuskenuotiems surašymo lapų vaizdams saugoti.
 - 31.5. Duomenų analizės priemonės (analitinė posistemė), skirtos surašymo duomenų analizei, ataskaitų rengimui, rezultatų sklaidai.
32. Kompiuterinėje sistemoje naudojamos technologijos ir programinės įrangos:
- 32.1. Išorinis portalas suprojektuotas ir parengtas saityno technologijomis, realizuotas prijungtas (*online*) pildymo komponentas, leidžiantis vedlio priemonėmis suvesti duomenis, suprojektuota interaktyvi instrukcija, padedanti užpildyti elektroninį surašymo lapą. Ajax technologija paremti interaktyvūs formų komponentai sumažina tikimybę, kad bus daromos klaidos ar prarasti duomenys. BI Publisher pagalba sukurtos ataskaitos surašymui stebėti.
 - 32.2. Vidinis portalas sukurtas Oracle duomenų bazės valdymo sistemos technologijų pagrindu. Vidinio portalo naudotojams administruoti buvo sukurtos 3 APEX technologijų pagrindu veikiančios formos, kurios leidžia sukurti vartotojus, priskirti jiems roles, vadovus, surašymo skyrius.
 - 32.3. Skenavimo ir atpažinimo posistemėje naudojama dokumentų skenavimo ir atpažinimo programinės įrangos ABBYY FormReader versija ABBYY FlexiCapture 9.0. Surašymo lapams spausdinti parengtos MXFD formato spausdinimo formos. Panaudojant projekto metu įdiegtos analitinės posistemės galimybes – BI Publisher produktą – buvo sukurtos ataskaitos surašymo ir vidinio portalo darbo procesams stebėti.
 - 32.4. Surašymo lapų vaizdų archyvavimui naudojama Saperion programinė įranga.
 - 32.5. Analitinė posistemė realizuota su Oracle Business Intelligence Standard Edition One programine įranga.

XII. VARTOTOJAMS PATEIKIAMİ REZULTATAI

33. Surašymo rezultatai skelbiami suvestinėse valstybės mastu, pagal apskritis, savivaldybes, seniūnijas, miestus, kaimo gyvenamąsias vietas.
34. Surašymo rezultatai pateikiami absoliučiais ir santykiniais dydžiais.
35. Išankstiniai pagrindiniai surašymo duomenys bus skelbiami 2011 m. rugsėjo mėn., galutiniai – 2013 m. I pusmetį.
36. Surašymo statistinė informacija skelbiama:
- 36.1. pranešimuose spaudoje;
 - 36.2. atskiruose surašymo rezultatų leidiniuose;
 - 36.3. statistikos leidinyje „Lietuvos statistikos metraštis“;
 - 36.4. Statistikos departamento rodiklių duomenų bazėje ir interneto svetainėje www.stat.gov.lt.
37. Vartotojams pateikiama statistinė informacija apie gyventojų demografinės, socialinės ir ekonominės charakteristikas, namų ūkių skaičių, tipą, struktūrą, gyventojų apsirūpinimą būstais ir būstų charakteristikas.
38. Eurostatui pateikiami suvestiniai duomenys – duomenų hiperkubai, sudaryti pagal surašymų statistinių duomenų programą. Duomenys perduodami SDMX formatu. Perduodamų duomenų programą ir perdavimo techninį formatą reguliuoja Komisijos reglamentai dėl gyventojų ir būstų surašymo, nuostatos dėl temų techninių specifikacijų ir jų suskirstymo, dėl statistinių

duomenų ir metaduomenų programos, dėl kokybės ataskaitos ir duomenų techninio perdavimo formato.

39. Eurostatui pateikiama surašymo ataskaita dėl perduotų duomenų kokybės. Joje aprašomi surašymo organizaciniai ir metodologiniai principai, surašymo atlikimo būdas, apibūdinamas surašymo lapas, surašymo eiga, surašymo populiarinimo, surinktų statistinių duomenų apdorojimo būdai, rezultatų analizė ir sklaida.

XIII. NAUDOTOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

40. Aprašui parengti naudotos literatūros sąrašas:

40.1. Eurostato terminų ir jų apibrėžčių duomenų bazė (angl. *The Eurostat Concepts and Definitions Database (CODED)*), <http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures> → Concepts and definitions).

40.2. Lietuvos Respublikos visuotinio gyventojų ir būstų surašymo kompiuterizuota sistema. *2010 m. bandomojo surašymo ataskaita*. UAB „Affecto Lietuva“, 2010.

40.3. *Recommendations for the 2010 Censuses of Population and Housing*. United Nations and Geneva, 2006.

XIV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

41. Pasikeitus apraše nurodytiems teisės aktams, taikomos galiojančios šių teisės aktų redakcijų nuostatos.

Parengė
Rasa Balandienė
Natalja Nikiforova